

TANTÁRGYI TEMATIKA**VÁLTOZÁSOK A BÜNTETŐJOGBAN A 20. SZÁZADBAN**

Jogász levelező

2024/2025. tavaszi félév

Tantárgy neve: VÁLTOZÁSOK A BÜNTETŐJOGBAN A 20. SZÁZADBAN	Tantárgy Neptun-kódja: AJJOEALT92L Tárgyfelelős intézet: Jogelméleti és Jogszociológiai Tanszék Tantárgyelem: szabadon választott
Tárgyfelelős: Dr. Lehotay Veronika, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: Páros (tavaszi)	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: levelező: 2 óra / félév	Számonkérés módja: beszámoló
Kreditpont: 2	Munkarend: levelező/ I-V.
Tantárgy feladata és célja: A két világháború közötti időszak és az 1945 utáni időszak büntetőjoga egy rövid fejezetben szerepel a jogtörténeti tanulmányok során. A kurzus célja ennek a tudásnak a szélesebb körű bővítése. A szabadon választott tantárgy célja a hallgatók bevezetése a két világháború közötti büntetőjog történetének a forrásaiba. A kurzus során a hallgatók megismerkedhetnek a két világháború közötti büntetőjog jogtudósainak a munkásságával (többek között Angyal Pál, Finkey Ferenc, Heller Erik); a korabeli büntetőjogi tendenciákkal (speciális bűnelkövetők, rendkívüli büntetőjog, diszkrimináció a büntetőjog eszközeivel); az ekkor kialakult büntetőjogi fogalmakkal, jogszabályokkal. A kurzus kiegészítésül szolgál a tavaszi félév kötelező jogtörténeti stúdiumához.	
Fejlesztendő kompetenciák: tudás: T1, T5, T3, T5, T7, T10. képesség: K2, K5, K6, K7, K9, K14, K15, K16, K17, K20, K25, K26, K30, K31, K33. attitűd: A2, A3, A4, A6, A7, A8, A10, A18, A20. autonómia és felelősség: F1, F3, F5, F7, F8.	
A konzultáció helye és ideje: 2025. február 14. 10.00-11.40. XX. előadó.	
Témakörök: 1. Alapvetés: <i>Büntetőjog fogalma. Büntetőjogi iskolák hatása a magyar jogra. Büntetőjogászok a Horthy-korszakban. Híres büntetőjogászok a korszakban. (Angyal Pál, Finkey Ferenc, Vámbéry Ruzstem, Heller Erik, Hacker Ervin). Példa vagy ellenpélda? A német jog hatása a magyar büntetőjogra.</i> 2. <i>Speciális bűnelkövetők:</i> a közveszélyes munkakerülés (1913) és a megrögzött büntettek (1928). <i>Fiatalkorú elkövetők és fiatalkorú áldozatok:</i> Németh Péter és a fiatalkorúak bírósága	

3. *Az állam és a társadalmi rend védelme: a rendtörvény (1921. évi III. tc.), a kormányzósértés, (a Beniczky-ügy) és nemzetgyalázás (Hatvany Lajos ügye), izgatás.*
4. *Háborúra való készülődés: kivételes hatalom, a felhatalmazási törvények és honvédelem (1939. II. tc., 1941. évi X. törvénycikk, 1942. XIV. tc.); és a katonai érdekeket sértő bűncselekmények köre, a katonai Btk. (1930. évi II. tc.)*
5. *Nők elleni bűncselekmények: a nemi erőszak szabályozásának a kérdése a korszak büntetőjogában.*
6. *Élet és testi épség elleni bűncselekmények (magzatelhajtás, öngyilkosság, arzénos gyilkosságok, különös kegyetlenséggel elkövetett cselekmények).*
7. *Vagyon elleni és gazdasági bűncselekmények (árdrágító visszaélések, 1944. évi VI. törvénycikk).*
8. *Büntetőjogi rendelkezések a zsidótörvényekben. (az 1939. IV. törvénycikk, 1941. XV. törvénycikk, 1942. XV. törvénycikk).*
9. *Börtönügy a két világháború között és az első magyar rehabilitációs törvény (1940. XXXVII. tc.).*
10. *Büntetőjogi joggyakorlat a Miskolci Királyi Törvényszéken. Büntetőjogi tendenciák 1945 után.*

Beszámoló teljesítésének módja, értékelése:

A tantárgy teljesítése: az aláírás, valamint a három fokozatú értékelés szerinti beszámoló megszerzésével történik. *A hallgató szóbeli órai teljesítése a félévközi értékelés részét képezi. Az aláírás megszerzésének feltétele: óra látogatása, valamint a beszámoló megírása.*

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további / sajátos módok, jellemzők: előadás, magyarázat, tematikus prezentáció/szemléltetés, tréningmódszertan: frontális szemináriumi munka, interaktív és kooperatív oktatási módszer, megbeszélés, vita, páros-csoportos hallgatói munka, hallgatói kiselőadások, önálló hallgatói munka alkalmazása.

Kötelező irodalom:

- Adler, Freda - Mueller, Gerhard O. W. - Laufer, William S.: *Kriminológia*. Osiris tankönyvek, 2000. 87-110. pp.
- Gyáni Gábor: *A bűnözés Horthy-kori történetéhez.* https://ti.abtk.hu/images/kiadvanyok/folyoiratok/tsz/tsz2005-3-4/381-392_Gyani.pdf
- Lehotay Veronika: *A Miskolci Királyi Ügyészség tevékenysége 1938 és 1945 között.* DOI:10.15170/DIKE.2018.02.01.02 <https://journals.lib.pte.hu/index.php/dike/article/view/95/64>
- Lehotay Veronika: *Adalékok a Horthy-korszak büntető jogtudományának a történetéhez.* DOI:10.15170/DIKE.2020.04.02.06. <https://journals.lib.pte.hu/index.php/dike/article/view/3758/3486>
- Lehotay Veronika: *Beiträge ungarischer Strafrechtswissenschaftler im NS-Deutschland und in Ungarn (1933–1944)* DOI: 10.15170/DIKE.2021.05.02.09 <https://journals.lib.pte.hu/index.php/dike/article/view/5434/5243>
- Lehotay Veronika: *Példa vagy ellenpélda? Német hatások a két világháború közötti magyar büntetőjogra.* In: *Kölcsönhatások. Európa és Magyarország a jogtörténelem sodrásában* (szerk.: Mezey Barna), Budapest, Gondolat Kiadó, 2021.
- Lehotay Veronika: *Változások a büntetőjogban a két világháború közötti Magyarországon.* In: *Gosztonyi Gergely-Révész T. Mihály: Jogtörténeti parerga II.* ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2018. 179-186. pp.

- Lehotay Veronika: *A jogsűkítés útján. Szabadságjogmegvonó intézkedések a Horthy-korszakban.* BAZ Megyei Levéltár, Miskolc, 2020. https://jogikar.uni-miskolc.hu/files/30036/A_JOGSZUKITES_UTJAN.pdf

Ajánlott irodalom:

- Drócsa Izabella: *Rendtörvények a két világháború között. PhD-dolgozat, Budapest, 2021.*
- Gilányi Eszter: *A nemi erkölcstől a nemi önrendelkezésig – a szexuális bűncselekmények szabályozástörténete Magyarországon a nők elleni erőszak szemszögéből.* Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai = Studia Iurisprudentiae Doctorandorum Miskolciensium, 2015. 16. sz. 87-120. pp.
- Gilányi Eszter: *Női bűnök: A magzatelhajtás, a gyermekölés és a gyermekkítétel szabályozásának áttekintése.* In: Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Juridica et Politica, 2006. Tomus 24 79-98. pp.
- Kocsis Zsolt László: *A magyar állam büntetőjogi védelmének törvényi szabályozása 1878 és 1944 között (a dualizmustól a Horthy-rendszer időszakáig).* In: *Közjogtörténeti tanulmányok.* Budapest, Emberi Jogok Magyar Központja Alapítvány, 2007.
- Lehotay Veronika: *Entrechtung der Juden in der ungarischen Strafrechtspraxis.* https://univerlag.uni-goettingen.de/bitstream/handle/3/isbn-978-3-86395-639-4.13/schumann_nationalsozialismus_13_lehotay.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Mezey Barna (szerk.): *A magyar jogtörténet forrásai.* Szemelvénygyűjtemény. Osiris tankönyvek, 2000.
- Mihály Tóth: *Einführung in das ungarische Strafrecht.* Budapest, 2006.
- Nagy Ferenc: *Régi és új tendenciák a büntetőjogban és a büntetőjog-tudományban.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 2016.
- *Thomas Vorbaum: Einführung in die moderne Strafrechtsgeschichte.* Springer, Berlin/Heidelberg 2009.
- Varga István: *A törvénytelen születés egészségügyi és büntetőjog vonatkozásai a két háború közötti Magyarországon.* <http://www.irisro.org/tarstud2013aprilis/27VargaIstvan.pdf>